

KWIECIEŃ 2025

„Monitor chiński” analizuje i komentuje bieżącą sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną w Chińskiej Republice Ludowej ze szczególnym uwzględnieniem działań rządu oraz dyplomacji rządowej i partyjnej.

MGR JOANNA NAWROTKIEWICZ

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet Łódzki

MONITOR CHIŃSKI

KWIECIEŃ 2025

CENTRALNA KONFERENCJA DS. POLITYKI WOBEC PAŃSTW SĄSIEDNICH – PEKIN CHCE TWORZYĆ REGIONALNY ŁAD POZA WPŁYWAMI USA

W dniach 8–9 kwietnia 2025 roku w Pekinie odbyła się Centralna Konferencja ds. Polityki wobec Państw Sąsiadnich – pierwsza tego typu od 2013 roku. Wydarzenie potwierdziło, że w obliczu rosnących napięć z USA Chiny podejmują próby budowy nowego porządku regionalnego na własnych zasadach. Pekin określił swoich sąsiadów fundamentem rozwoju narodowego, linią bezpieczeństwa i kluczowym obszarem globalnych ambicji. Xi Jinping zapowiedział utworzenie „azjatyckiego modelu bezpieczeństwa” opartego na autonomii i inkluzywności – mającego stać w kontrze do systemu sojuszy z Waszyngtonem. Konferencja potwierdziła także uruchomienie szerszej kampanii dyplomatycznej mającej ocieplać więzi z sąsiadami – wśród nich także z tradycyjnymi sojusznikami USA.

I. DZIAŁANIA RZĄDOWE

2 kwietnia: Chińska Armia Ludowo-Wyzwoleńcza przeprowadziła ćwiczenia wojskowe „Strait Thunder-2025A” na wodach środkowej i południowej Cieśniny Tajwańskiej. Manewry obejmowały m.in. identyfikację celów, działania ostrzegawcze, przechwytywanie oraz symulowaną blokadę. Ćwiczenia miały na celu przetestowanie zdolności do kontroli przestrzeni operacyjnej, prowadzenia koordynowanych działań blokadowych oraz precyzyjnych uderzeń na kluczowe cele.

Rzeczniczka Biura ds. Tajwanu Zhu Fenglian nazwała ćwiczenia „konieczną odpowiedzią” na działania administracji tajwańskiego prezydenta Lai Ching-te, oskarżając ją o „prowokacje niepodległościowe” i pogłębianie napięć. Zhu zadeklarowała, że ćwiczenia wojskowe były wymierzone w siły separatystyczne, a nie w ogół społeczeństwa Tajwanu, które wezwała do przeciwstawienia się tendencjom niepodległościowym i współpracy na rzecz zjednoczenia z kontynentem.

6 kwietnia: Chińskie Ministerstwo Handlu zorganizowało spotkanie z przedstawicielami ponad 20 amerykańskich firm, w tym Tesli, GE Healthcare i Medtronic. Wiceminister Ling Ji zapewnił, że Chiny pozostają otwarte na inwestycje zagraniczne pomimo napięć międzynarodowych, a rząd

będzie chronił praw przedsiębiorstw zagranicznych, także tych z USA. Skrytykował także amerykańskie cła jako szkodliwe dla globalnego systemu handlu i wezwał przedsiębiorców z USA do wspólnej obrony stabilności łańcuchów dostaw.

8-9 kwietnia: W Pekinie odbyła się wyjątkowa Centralna Konferencja ds. Polityki wobec Państw Sąsiednich, w której uczestniczyli wszyscy członkowie Stałego Komitetu Biura Politycznego KC KPCh – co podkreśla rangę wydarzenia. Poprzednie tego typu spotkanie miało miejsce ponad dziesięć lat temu, w 2013 roku. W swoim przemówieniu Xi Jinping przedstawił kraje sąsiednie jako fundament rozwoju Chin, linię frontu bezpieczeństwa narodowego i kluczowy element globalnych ambicji Pekinu. Wezwał do budowy „społeczności ze wspólną przyszłością” i po raz pierwszy zaproponował koncepcję „azjatyckiego modelu bezpieczeństwa” opartego na dialogu, inkluzywności i regionalnej autonomii.

9 kwietnia: Chińskie Ministerstwo Edukacji oraz Ministerstwo Kultury i Turystyki wydały ostrzeżenia dotyczące wyjazdów do USA. Była to bezpośrednia reakcja na nową ustawę amerykańskich władz lokalnych stanu Ohio zakazującą lokalnym uczelniom publicznym przyjmowania wsparcia z Chin oraz ograniczającą współpracę akademicką. Jednocześnie, jak dodano, w świetle pogarszających się relacji handlowych i sytuacji bezpieczeństwa w USA, także chińskim turystom zalecono dokładną ocenę ryzyka i ostrożność przy planowaniu podróży tamże.

13 kwietnia: Na otwarciu chińskiego pawilonu podczas Expo 2025 w Osace zaprezentowano najważniejsze osiągnięcia Chin w dziedzinie zielonego rozwoju i innowacji. Wśród eksponatów znalazły się m.in. próbki ziemi z Księżyca z misji Chang'e 5 i 6, kapsuła nurkowa „Jiaolong” oraz rozwiązania dotyczące inteligentnych miast. Pawilon, zbudowany z niskoemisyjnych materiałów i inspirowany tradycyjnymi zwojami bambusowymi, ma promować ideę harmonii człowieka z naturą oraz chińską wizję zrównoważonej przyszłości. Wystawa ma wpisywać się w hasło tegorocznego Expo: „projektowanie przyszłego społeczeństwa dla naszego życia” i ma podkreślać otwartość Chin na współpracę międzynarodową oraz dzielenie się nowoczesnymi technologiami.

20-25 kwietnia: Yang Wanming, przewodniczący Chińskiego Stowarzyszenia na rzecz Przyjaźni z Zagranicą, odwiedził trzy amerykańskie miasta. Były to: Cleveland (Ohio), Pittsburgh (Pensylwania), a także Des Moines (Iowa) – to ostatnie upamiętniało także 40. rocznicę pierwszej wizyty Xi Jinpinga w stanie Iowa. W trakcie wizyty delegacja spotkała się z

przedstawicielami lokalnych władz, biznesu, instytucji edukacyjnych i kulturalnych. Uczestnicy rozmów mieli podkreślać brak celowości wojen handlowych, deklarować, że Chiny i USA powinny stawiać na dialog i współpracę, a także apelować o rozwój współpracy lokalnej i wymian młodzieży w celu odbudowy wzajemnego zaufania i stabilizacji relacji dwustronnych.

21 kwietnia: Rzecznik chińskiego MSZ Guo Jiakun ogłosił na konferencji prasowej zamiar nałożenia sankcji na amerykańskich kongresmenów, urzędników i liderów organizacji pozarządowych, którzy „rażąco” ingerowali w sprawy Hongkongu. Decyzja jest odpowiedzią na wcześniejsze amerykańskie sankcje wobec sześciu chińskich i hongkońskich urzędników oskarżonych o „transnarodowe represje” prowadzące do rozpadu autonomii Hongkongu. Guo określił działania USA jako „bezprawne” i „haniebne”, podkreślając, że Hongkong to sprawa wewnętrzna Chin i wszelkie próby ingerencji spotkają się z „stanowczą kontrreakcją”.

30 kwietnia: Władze Pekinu ogłosiły „Plan działania na rzecz innowacji i rozwoju aplikacji technologii blockchain (2025–2027)”, którego celem jest uczynienie stolicy krajowym liderem w dziedzinie niezależnych technologii blockchain. Do 2027 roku planowane są przełomy m.in. w zakresie specjalistycznych chipów i ochrony prywatności, wdrożenie ponad 20 pilotażowych aplikacji oraz budowa narodowego węzła blockchain. Działania skupią się na budowie nowej infrastruktury, wsparciu badań podstawowych i testowaniu rozwiązań w takich sektorach jak sztuczna inteligencja czy medycyna.

Plan wpisuje się w szerszą strategię Chin, które – w przeciwieństwie do USA, gdzie blockchain kojarzony jest głównie z kryptowalutami – traktują tę technologię jako kluczowy element cyfrowej suwerenności. Od 2019 roku blockchain jest uwzględniany w krajowych planach rozwoju, a państwowy projekt Blockchain-based Service Network stanowi fundament pod „cyfrowy Jedwabny Szlak” wspierający rozwój zastosowań technologii w różnych sektorach gospodarki oraz w administracji publicznej.

Pekin dąży do ustanowienia własnych standardów i norm infrastrukturalnych, które mogą kształtować globalną architekturę cyfrową zgodnie z chińskimi interesami i modelem zarządzania. W tym kontekście plan rozwoju blockchain w Pekinie to nie tylko lokalna inicjatywa, ale element długofalowego wysiłku Chin, aby stać się cyfrowym mocarstwem.

KOMENTARZ

W dniach 8–9 kwietnia 2025 roku w Pekinie odbyła się Centralna Konferencja ds. Polityki wobec Państw Sąsiednich. Było to pierwsze takie spotkanie od 2013 roku. Obecność wszystkich członków Stałego Komitetu Biura Politycznego KC KPCh, zatem także Xi Jinpinga, wskazywała na wyjątkową wagę spotkania w kontekście chińskiej polityki zagranicznej.

Według chińskiej definicji „sąsiedztwa”, poza 14 sąsiadami lądowymi i sześcioma państwami sąsiadującymi drogą morską, zalicza się także dziewięć państw z tzw. bliskiej zagranicy – m.in. Sri Lankę, Singapur, Kambodżę czy Uzbekistan – ze względu na ich zależność od Chin w sferze gospodarczej, handlowej czy kulturowej.

Podczas konferencji Xi Jinping podkreślił, że relacje z sąsiadami osiągnęły historycznie ich najlepszy poziom, ale jednocześnie wchodzi w nową fazę przekształceń wymuszonych przez zmiany w układzie globalnym. Xi podsumował dotychczasowe osiągnięcia współpracy z sąsiadami i nakreślił nowe kierunki polityki sąsiedzkiej, w tym propozycję „azjatyckiego modelu bezpieczeństwa” opartego na dialogu, inkluzywności i autonomii regionalnej. Choć idea ta funkcjonuje od czasu pierwszego szczytu Konferencji ds. Interakcji i Środków Budowy Zaufania w Azji (CICA) w 1992 roku, jej obecne ujęcie ma wyraźnie bardziej systemowy i polityczny charakter – jako alternatywa dla amerykańskiej architektury bezpieczeństwa w Azji.

W przemówieniu Xi pojawiły się także hasła z poprzedniej konferencji z 2013 roku – przyjaźń, bezpieczeństwo, dobrobyt, bliskość, szczerść, wzajemne korzyści i inkluzywność. Tym razem jednak zostały one uzupełnione o dwa nowe pojęcia: wspólną przyszłość i wspólne bezpieczeństwo, co ma podkreślać kolektywny charakter zagrożeń i odpowiedzi.

W porównaniu z wydarzeniem z 2013 roku, tegoroczne spotkanie zyskało bardziej formalny i prestiżowy charakter. Wyznacznikiem tej zmiany jest przeformułowanie nazwy konferencji. W 2025 r. określono ją mianem „centralnej” (*zhongyang*, 中央), terminu który jest zarezerwowany dla najważniejszych instytucji i wydarzeń kierowanych bezpośrednio przez przywództwo partii. Ponadto w miejsce mniej oficjalnego określenia *zuotanhui* (

座谈会), użyto bardziej poważnego i instytucjonalnego *huiyi* (会议). Usunięcie słowa „dyplomatyczny” (*waijiao*, 外交) z poprzedniego określenia „dyplomacji peryferyjnej” (*zhoubian waijiao* 周边外交) nazwy sugeruje z kolei, że relacje z sąsiadami – w rozumieniu Pekinu – wykraczają poza tradycyjne stosunki dyplomatyczne i obecnie obejmują także kwestie bezpieczeństwa, rozwoju gospodarczego oraz ideologicznego kształtowania otoczenia Chin.

Choć termin konferencji ustalono wcześniej, jej zbieżność z eskalacją wojny celnej nadaje wydarzeniu wyraźnie reaktywny charakter. Spotkanie w Pekinie wpisuje się w szerszą ofensywę dyplomatyczną - Xi Jinping odwiedził w tym miesiącu Wietnam, Malezję i Kambodżę, odbyło się spotkanie 2+2 z Indonezją, a sama KPCh spotkała się również z przedstawicielami japońskiej partii rządzącej. Celem Pekinu jest wzmocnienie więzi nie tylko z przyjaznymi państwami, lecz także przeciągnięcie na swoją stronę lub chociaż zneutralizowanie tradycyjnych sojuszników USA.

Nie należy jednak przeceniać potencjału zapowiadanych celów. Ich efektywność zależeć będzie od reakcji państw regionu, z których wiele łączy z Chinami silna współzależność, ale także obawy przed dominacją Pekinu oraz strategiczne więzi z Waszyngtonem. W każdym razie kwietniowa konferencja potwierdziła, że polityka sąsiedzka staje się nie tylko narzędziem regionalnej stabilizacji, ale również elementem chińskiej odpowiedzi na zmieniający się globalny porządek.

II. DYPLMACJA RZĄDOWA

31 marca-1 kwietnia: Podczas oficjalnej wizyty w Moskwie chiński minister spraw zagranicznych Wang Yi spotkał się z prezydentem Rosji Władimirem Putinem oraz ministrem spraw zagranicznych Siergiejem Ławrowem, a także udzielił wywiadu dla *Russia Today*. Wang podkreślił wzajemne zaufanie, historyczne pojednanie i długoterminową wizję polityczną jako podstawę partnerstwa chińsko-rosyjskiego. Powołując się na strategiczną koordynację między Xi Jinpingiem a Władimirem Putinem, Wang pochwalił pogłębiającą się współpracę w zakresie handlu, energii, zielonego rozwoju i technologii, porównując relację do „pociągu dużych prędkości”, który pozostaje na torze pomimo „przeciwności geopolitycznych”.

Odnosząc się do 80. rocznicy zakończenia II wojny światowej, Wang powołał się na wspólną pamięć historyczną, aby bronić powojennego porządku skupionego

wokół ONZ i przeciwstawić się narracjom „rewizjonistycznym” — implicite krytykując USA. Wezwał do silniejszej koordynacji chińsko-rosyjskiej w ramach platform takich jak BRICS i Szanghajska Organizacja Współpracy, przedstawiając partnerstwo jako kluczowe dla promowania multilateralizmu i bardziej „demokratycznego” porządku międzynarodowego.

8 kwietnia: Premier Li Qiang odbył rozmowę telefoniczną z przewodniczącą Komisji Europejskiej Ursulą von der Leyen. Li skrytykował wprowadzenie cel przez Waszyngton jako jednostronne i protekcjonistyczne, argumentując, że szkodzą one globalnemu handlowi i wpływają zarówno na Chiny, jak i Europę. Wezwał Brukselę do współpracy z Pekinem — obydwu „orędowników wolnego handlu i multilateralizmu” — oraz wzmocnienia dwustronnej koordynacji, przestrzegania zasad WTO i zachowania stabilności globalnego łańcucha dostaw.

Zgodnie z chińskim przekazem von der Leyen miała wtórować chińskim obawom i potwierdzić zaangażowanie UE we współpracę z Chinami w celu ochrony opartego na zasadach globalnego systemu handlowego i rozwiązania wspólnych wyzwań gospodarczych. Dzień po tej rozmowie UE wdrożyła środki odwetowe (odroczone o 90 dni) w reakcji na amerykańskie cła.

10 kwietnia: Odnosząc się do medialnych doniesień o Chińczykach walczących po stronie rosyjskiej na Ukrainie, rzecznik MSZ Lin Jian stanowczo zaprzeczył jakiegokolwiek chińskiej ingerencji. Podkreślił, że Pekin sprzeciwia się udziałowi swoich obywateli w konfliktach zbrojnych i wielokrotnie apelował o unikanie stref wojennych oraz jakiegokolwiek formy zaangażowania militarnego. Powtórzył też oficjalne stanowisko Chin wobec wojny ukraińskiej – „promowanie dialogu, poparcie dla pokoju, apel o zawieszenie broni” – i ostrzegł przed „polityczną manipulacją neutralnym stanowiskiem” Pekinu.

Nie odniesiono się jednak bezpośrednio do sygnałów, że chińscy ochotnicy trafiają na front przez rosyjskie kanały rekrutacyjne obecne w chińskim Internecie. W chińskiej przestrzeni cyfrowej można znaleźć liczne ogłoszenia związane z naborem do rosyjskiej armii, które nie zostały objęte cenzurą. To z kolei rodzi pytania o faktyczne możliwości (lub intencje) Pekinu w kontrolowaniu tego typu inicjatyw oddolnych – i o to, gdzie kończy się „neutralność”.

11 kwietnia: Xi Jinping i Wang Yi oraz premier Li Qiang odbyli osobne spotkania z premierem Hiszpanii Pedro Sánchezem podczas jego trzeciej wizyty w Chinach w ciągu trzech lat. Xi podkreślił znaczenie zacieśniania więzi w obliczu „globalnej niestabilności” i wezwał do pogłębiania współpracy w zakresie handlu, technologii, zielonej energii i edukacji.

Podczas obu spotkań chińscy przywódcy powtórzyli swój sprzeciw wobec amerykańskich ceł i wyrazili gotowość Chin do współpracy z Hiszpanią i UE w celu przestrzegania wielostronnych zasad handlowych i zapewnienia stabilności łańcucha dostaw. W trakcie obu spotkań podkreślono chińsko-unijną współzależność gospodarczą jako niezbędną dla globalnej stabilności. Sánchez miał również wyrazić pozytywne odczucia związane z chińskimi inwestycjami. Strony omówiły również wojnę na Ukrainie i „inne globalne wyzwania”. Po rozmowach podpisano szereg umów o współpracy w dziedzinie handlu, edukacji oraz nauki i technologii.

14-15 kwietnia: Xi Jinping odbył dwudniową wizytę w Wietnamie, spotykając się z najważniejszymi przywódcami kraju. Wśród nich można wymienić: sekretarza generalnego Komunistycznej Partii Wietnamu Tô Lâm, prezydenta Lương Cường, premiera Phạm Minh Chính i przewodniczącego Zgromadzenia Narodowego Trần Thanh Mân. Wizyta odbyła się z okazji 75. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych oraz w ramach Roku Bilateralnej Wymiany Kulturalnej. Xi określił relacje dwustronne jako model współpracy socjalistycznych państw i zapowiedział pogłębienie „wspólnoty przyszłości” w obszarach takich jak: infrastruktura, bezpieczeństwo, handel, nowe technologie i wymiana międzyludzka (zapowiedziano m.in. projekt „czerwonych wizyt studyjnych” dla młodzieży wietnamskiej). W trakcie wizyty podpisano 45 porozumień o współpracy.

Strony wielokrotnie odwoływały się do wspólnej historii walki o niepodległość i budowy socjalizmu, podkreślając znaczenie solidarności w obliczu rosnącej niestabilności międzynarodowej. Xi promował inicjatywy globalne ChRL oraz współpracę w ramach wielostronnych mechanizmów. Władze Wietnamu wyraziły pełne poparcie dla polityki „jednych Chin” i potępiły „tajwański separatyzm”.

15-17 kwietnia: Xi Jinping odbył dwudniową wizytę państwową w Malezji, spotykając się z królem Ibrahimem Iskandarem, premierem Anwarem Ibrahimem i innymi najwyższymi przedstawicielami państwa. Wizyta miała miejsce rok po obchodach 50-lecia nawiązania relacji dyplomatycznych i według strony chińskiej była okazją do ogłoszenia rozpoczęcia nowego etapu partnerstwa – budowy „strategicznej wspólnoty przyszłości”. Liderzy zapowiedzieli pogłębienie współpracy w kluczowych obszarach, m.in. rozwoju infrastruktury (kolej, „Dwupaństwowy Park Przemysłowy”), cyfryzacji, zielonej transformacji, sztucznej inteligencji, a także w zakresie wymiany kulturalnej i naukowej.

Podczas spotkań Xi i Anwar podkreślali wagę wspólnego sprzeciwu wobec amerykańskich cel i ingerencji z zewnątrz, deklarując gotowość do współpracy w ramach ASEAN i obrony multilateralizmu.

Obie strony podpisały ponad 30 porozumień, w tym w sprawie rozwoju usług, badań nad sztuczną inteligencją, ochrony pand, „dialogu cywilizacyjnego” i wzajemnego zniesienia wiz.

17-18 kwietnia: Xi Jinping rozpoczął dwudniową wizytę państwową w Kambodży, gdzie spotkał się z królem Norodomem Sihamonim, rodziną królewską, premierem Hun Manetem oraz przewodniczącym Senatu i byłym premierem Hun Senem. Wizyta przypadła na okres obchodów Nowego Roku w tym państwie oraz 20-lecia objęcia tronu przez Sihamoniego. Xi określił relacje z Kambodżą jako „żelazne”, podkreślając historyczne znaczenie partnerstwa, wzajemne wsparcie i wspólną budowę inicjatywy Pasa i Szlaku. W trakcie wizyty Xi spotkał się także z królową matką Norodom Monineath, która określiła go „największym przyjacielem Kambodży”.

W trakcie rozmów z Hun Senem i Hun Manetem obie strony ogłosiły budowę „wszechstronnej wspólnoty przyszłości Chin i Kambodży nowej ery” oraz rok 2025 jako Rok Turystyki Bilateralnej. Xi zapowiedział rozszerzenie współpracy strategicznej, inwestycji w rolnictwo, infrastrukturę i przemysł oraz wspólne działania przeciwko oszustwom internetowym.

W trakcie wizyty podpisano 30 umów bilateralnych i wydano wspólne oświadczenie o implementacji trzech Globalnych Inicjatyw Chin (rozwoju, bezpieczeństwa i cywilizacji). Xi został także odznaczony przez króla najwyższym kambodżańskim orderem.

21 kwietnia: Chiny i Indonezja zorganizowały pierwsze spotkanie ministrów spraw zagranicznych i ministrów obrony w ramach mechanizmu dialogu „2+2”. W wydarzeniu wzięli udział: ze strony chińskiej – Wang Yi i minister obrony Dong Jun; ze strony indyjskiej – szefowie MSZ i MON – Sugiono i Shafri Syamsuddin. Spotkanie zainaugurowało pierwszy tego rodzaju format ustanowiony przez Chiny z jakimkolwiek państwem i zbiegło się z obchodami 75-lecia nawiązania relacji dyplomatycznych z Indonezją. Podpisano porozumienia dotyczące m.in. współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa morskiego, cyberbezpieczeństwa i przeciwdziałania przestępczości transgranicznej, a także ustanowiono mechanizm konsultacji ds. kontroli zbrojeń.

Obie strony zadeklarowały wspólną obronę multilateralizmu, sprzeciw wobec amerykańskich cel i ingerencji zewnętrznych, a także chęć wzmacniania

powiązań infrastrukturalnych, gospodarczych i technologicznych w duchu Inicjatywy Pasa i Szlaku oraz w anty-imperialnym „duchu konferencji z Bandung”. Ogłoszono także ustanowienie mechanizmu kompleksowego dialogu strategicznego i potwierdzono wspólne dążenie do utrzymania stabilności na Morzu Południowochińskim.

KOMENTARZ

21 kwietnia 2025 r. w Pekinie odbyło się pierwsze w chińskiej historii spotkanie formatu „2+2”; w dialogu uczestniczyli ministrowie spraw zagranicznych i obrony Chin i Indonezji. Format 2+2, który w ChRL dotychczas był utożsamiany z praktyką NATO i USA, został po raz pierwszy zaadaptowany przez władze chińskie i uznany za „priorytetową platformę” współpracy strategicznej. Spotkanie zbiegło się z obchodami 75-lecia stosunków dyplomatycznych z Indonezją i według strony chińskiej symbolicznie zainauguowało nowy etap w relacjach dwustronnych.

Wybór formatu 2+2 łączy się z wnioskami przedstawionymi na Centralnej Konferencji ds. Polityki wobec Państw Sąsiednich, która odbyła się zaledwie dwa tygodnie wcześniej i która została opisana w sekcji powyżej. W trakcie tej konferencji Xi Jinping zapowiedział „azjatycki model bezpieczeństwa” i budowę „wspólnoty ze wspólną przyszłością” z sąsiadami. Choć spotkanie z Indonezją miało charakter ogólny, jest ono konkretnym krokiem w realizacji tej wizji KPCh.

W kontekście nasilającej się rywalizacji z USA dialog z Indonezją ma znaczenie strategiczne. Indonezja – jako największa gospodarka ASEAN i państwo G20, a także państwo utrzymujące zrównoważone kontakty zarówno z USA, jak i z Chinami – jest ostrożnie dobranym partnerem w tej inicjatywie. Dla Pekinu to szansa na wzmocnienie swojej pozycji w tematach militarnych w Azji Południowo-Wschodniej bez otwartego antagonizowania USA. Chiny starają się także przeciwdziałać multilateralnym inicjatywom Waszyngtonu (takimi jak QUAD, AUKUS czy trójstronne konsultacje z Japonią i Koreą Południową), postrzeganym przez stronę chińską jako osaczanie swojego kraju. Pokazując, że sam potrafi inicjować formaty wielostronne, Pekin chce występować jako lider regionalnego, „autonomicznego” multilateralizmu w kontrze do polityki amerykańskiego nacisku. Wykorzystanie formatu 2+2 ma zademonstrować, że

Chiny nie są przeciwnikiem multilateralizmu – lecz jego alternatywnym gwarantem.

Spotkanie zaowocowało podpisaniem porozumień w dziedzinie bezpieczeństwa morskiego, cyberbezpieczeństwa i przeciwdziałania przestępczości transgranicznej. Choć oficjalne komunikaty akcentowały stabilność i współpracę, wiele problematycznych tematów – takich jak naruszenia w rejonie Wysp Natuna, cyberataki czy działalność przestępcza chińskich obywateli – zostało przemilczanych lub potraktowanych ogólnikowo. W tym kontekście szczególnie wybrzmiały słowa indonezyjskiego ministra spraw zagranicznych Sugiono o pełnym poparciu dla polityki jednych Chin. Takie deklaracje, obejmujące także Sinkiang, mogą być odczytywane jako ustępstwo ze strony Indonezji w imię utrzymania dobrych relacji gospodarczych – kosztem własnej autonomii dyplomatycznej.

Dialog 2+2 z Indonezją to test dla nowego chińskiego podejścia do regionalnej architektury bezpieczeństwa. Choć pozostaje inicjatywą eksperymentalną, jego kontynuacja może wskazywać na gotowość Pekinu do systemowego dialogu w ramach znanych zachodnich formatów – ale według własnych zasad i w służbie własnej wizji porządku regionalnego.

III. DYPLMACJA PARTYJNA

2 kwietnia: Dyrektor Wydziału Łączności Międzynarodowej KPCh Liu Jianchao odbył serię spotkań w Baku z najwyższymi przedstawicielami władz Azerbejdżanu, w tym prezydentem Ilhamem Alijewem, premierem Alim Asadowem, marszałek parlamentu Sahibą Gafarovą oraz innymi przedstawicielami Partii Nowego Azerbejdżanu. Wizyty miały na celu realizację ubiegłorocznego porozumienia prezydentów Xi i Alijewa o podniesieniu relacji do poziomu partnerstwa strategicznego oraz wzmocnienie współpracy w ramach Inicjatywy Pasa i Szlaku i budowy Korytarza Środkowego. Obie strony potwierdziły wspólne stanowiska w sprawach suwerenności, integralności terytorialnej oraz poparcie dla ideologii ChRL, w tym zasad pokojowego współistnienia czy anty-imperialnego „ducha konferencji z Bandung”.

Podczas rozmów Liu zapowiedział pogłębienie współpracy w zakresie cyfryzacji, zielonej energii, infrastruktury i wymiany międzypartyjnej. Liu podkreślił także znaczenie chińsko-azerskiego partnerstwa strategicznego jako modelu współpracy państw Globalnego Południa w obliczu protekcjonizmu i napięć geopolitycznych. Obie strony zadeklarowały także rozszerzenie współpracy między parlamentami i partiami rządzącymi oraz podpisanie i wdrażanie memorandum o współpracy między KPCh i Partią Nowego Azerbejdżanu.

2-30 kwietnia: Liu Jianchao oraz jego zastępca Zhao Shitong odbyli serię spotkań z przedstawicielami japońskich elit politycznych i społecznych.

Rozmowy były kontynuacją ocieplania stosunków bilateralnych po spotkaniu Xi Jinpinga i premiera Shigeru Ishiby przy okazji listopadowego szczytu APEC w Limie oraz odbudowy wzajemnego zaufania w relacjach chińsko-japońskich. W spotkaniach udział wzięli: delegacja Parlamentarnej Ligii Przyjaźni Japońsko-Chińskiej wraz z jej liderem Hiroshi Moriyamą z Partii Liberalno-Demokratycznej, delegacja konserwatywnej partii Komeito, koalicjanta rządzącej Partii Liberalno-Demokratycznej, a także przedstawiciele think tanku Genron, który od 2005 roku organizuje wpływowe Tokyo-Beijing Forum na rzecz bilateralnego dialogu.

Obie strony podkreśliły znaczenie stabilnych relacji chińsko-japońskich dla pokoju i rozwoju Azji oraz miały zadeklarować sprzeciw wobec unilateralizmu i protekcyjnych cel. Delegacje japońskie miały także utrzymać swoje poparcie dla wspólnego oświadczenia chińsko-japońskiego z 1972 roku, normalizujące wcześniejsze napięte relacje, a także japońskiej „Konstytucji Pokoju” wyrzekającej się prawa do wojny. KPCh wyraziła gotowość do dzielenia się doświadczeniem swojego rozwoju i promowania wspólnego rozwoju w regionie.

3 kwietnia: Zhao Shitong spotkał się w Pekinie z Markusem Borchertem, prezesem chińskiego oddziału fińskiego przedsiębiorstwa Nokia.

Zhao podkreślił otwartość Chin na inwestycje zagraniczne i zachęcił firmy takie jak Nokia do dalszego rozwoju na chińskim rynku; to podejście skonstrastował z amerykańskim protekcyjizmem. Borchert zapewnił, że Nokia postrzega Chiny jako kluczowy rynek i zamierza pogłębiać współpracę w obszarach łączności, internetu rzeczy, energii i motoryzacji.

10 kwietnia: Wicedyrektor Międzynarodowego Wydziału Łączności Międzynarodowej KC KPCh Ma Hui spotkał się w Pekinie z dyplomatami z państw Europy Zachodniej i UE. W notatce nie opublikowano nazwisk tych urzędników ani konkretnych krajów, które reprezentują. W rozmowach podkreślono pozytywny trend w relacjach chińsko-unijnych z okazji 50-lecia ich

nawiązania. Ma wyraził gotowość KPCh do pogłębiania dialogu politycznego i współpracy między partiami, zwłaszcza w kontekście „globalnej niestabilności”. Ambasadorowie mieli podkreślić wagę stabilnych i przewidywalnych relacji z Chinami oraz gotowość do współpracy w zakresie handlu, zielonej gospodarki, nauki i spraw międzynarodowych. Delegacja odwiedziła również centrum innowacji w dziedzinie mobilności autonomicznej oraz fabrykę Xiaomi.

18 kwietnia: Ma Hui spotkał się z delegacją kadr lewicowych partii politycznych z niemieckojęzycznych państw Europy Zachodniej. W notatce nie opublikowano nazwisk uczestników ani państw, które reprezentują. Rozmowy koncentrowały się na wspólnych wartościach, sprzeciwie wobec „hegemonii i protekcyjizmu” oraz potrzebie współpracy w obronie multilateralizmu i sprawiedliwego ładu handlowego. Ma wyraził chęć dalszej wymiany idei i doświadczeń z partiami europejskiej lewicy w celu wspólnego wspierania pokoju, rozwoju i globalnej stabilności. Strona europejska zadeklarowała wsparcie dla przyjaznych relacji UE-Chiny i uznała KPCh za ważnego partnera w globalnych debatach politycznych.

21 kwietnia: W Chongqing odbyło się spotkanie promocyjne „Historia KPCh – Praktyka myśli Xi Jinpinga o socjalizmie z chińską specyfiką w nowej erze w Chongqing”. Notatki Wydziału Łączności Międzynarodowej KPCh deklarują udział ponad 200 zagranicznych gości z ponad 50 krajów, w tym 60 członków partii politycznych z ponad 20 krajów. Tematem spotkania była rola Chongqing jako kluczowego ośrodka modernizacji w zachodnich Chinach oraz zachęcenie do współpracy międzynarodowej.

Liderzy KPCh podkreślali opór wobec protekcyjizmu i apelowali o wspólną obronę multilateralizmu. Obok wystąpień polityków i ekspertów odbyły się spotkania między partiami, inicjatywy młodzieży i promocja inwestycji. Zagraniczni uczestnicy mieli uznać rozwój Chongqing za dowód siły chińskiego modelu rozwoju i źródło inspiracji dla państw Globalnego Południa.

22 kwietnia: Wicedyrektor Wydziału Łączności Międzynarodowej Sun Haiyan spotkała się z delegacją partii z krajów Azji Południowej, w tym z pakistańską senator Anushą Ahmed. Spotkanie dotyczyło pogłębiania współpracy politycznej i gospodarczej w regionie oraz roli Chin jako przeciwwagi wobec presji USA. Chiny zadeklarowały gotowość do zacieśniania dialogu z partiami południowoazjatyckimi i wspólnego sprzeciwu wobec protekcyjizmu. Strona południowoazjatycka wyraziła poparcie dla chińskiej wizji „wspólnoty przyszłości” i uznała Chiny za kluczowego partnera rozwoju i stabilizującego siłę w regionie.

27 kwietnia: Ma Hui spotkał się z hiszpańską delegacją burmistrzów reprezentujących lewicowe partie na czele z Gerardem Pisarello, pierwszym sekretarzem Kongresu Deputowanych z lewicowej partii **Barcelona en Comú**. Spotkanie nastąpiło w związku z 20. rocznicą partnerstwa strategicznego Chiny-Hispania, Ma podkreślił chęć pogłębiania dialogu politycznego, współpracy lokalnej i wspólnej obrony multilateralizmu oraz porządku międzynarodowego.

Pisarello pozytywnie ocenił osiągnięcia rozwoju Chin pod rządami KPCh i wyraził gotowość hiszpańskiej lewicy do intensyfikacji kontaktów z Chinami. Podkreślił zbieżność wartości oraz chęć wspólnego działania na rzecz sprawiedliwości międzynarodowej, pokoju i stabilności.

KOMENTARZ

W kwietniu 2025 r. Pekin gościł przedstawicieli japońskich elit politycznych i społecznych w ramach serii spotkań z kierownictwem Wydziału Łączności Międzynarodowej KPCh. W rozmowach udział wzięli: delegacja Parlamentarnej Ligi Przyjaźni Japońsko-Chińskiej z jej liderem Hiroshim Moriyamą (sekretarzem generalnym rządzącej Partii Liberalno-Demokratycznej), delegacja konserwatywnej partii Komeito – koalicjanta Partii Liberalno-Demokratycznej – oraz reprezentanci think tanku Genron, który od 2005 r. organizuje *Tokyo-Beijing Forum*, ważną platformę dialogu dwustronnego. Ze strony chińskiej w spotkaniach uczestniczyli szef Wydziału Łączności Międzynarodowej KPCh Liu Jianchao oraz jego zastępca Zhao Shitong. Choć wydarzenia nie miały rangi oficjalnej wizyty państwowej, stanowiły ważny krok w ramach rosnącej ofensywy dyplomatycznej ChRL – tym razem prowadzonej nie przez państwo, lecz bezpośrednio przez partię.

Spotkania były naturalną kontynuacją ocieplania relacji po listopadowym szczycie APEC w Limie, gdzie Xi Jinping i premier Shigeru Ishiba zadeklarowali „kompleksowy rozwój strategicznych relacji wzajemnych korzyści”. Od tego czasu nastąpiło wyraźne ożywienie kontaktów, np. w styczniu 2024 roku wizytę w Pekinie złożył japoński minister spraw zagranicznych Takeshi Iwaya, a w marcu 2025 roku odbył się pierwszy od sześciu dialog gospodarczy Chiny-Japonia-Korea Południowa. Kanał partyjny stał się uzupełnieniem tej ścieżki – pozwalając KPCh na prowadzenie rozmów w mniej sformalizowanej formule, z partnerami o wpływach politycznych, lecz większej elastyczności.

Z chińskiej perspektywy Japonia pozostaje kluczowym, lecz wymagającym sąsiadem. To kraj ściśle współpracujący z USA, także w obszarze bezpieczeństwa, ale jednocześnie gospodarczo powiązany z Chinami i coraz ostrożniejszy wobec nieprzewidywalności USA. Pekin odczytuje tę ostrożność jako szansę na ograniczenie zależności Tokio od Waszyngtonu i poszerzanie współpracy regionalnej na własnych warunkach.

Choć rozmowy koncentrowały się na wspieraniu wymiany młodzieży, samorządów i współpracy w zakresie rozwoju, trudno nie dostrzec ich głębszego znaczenia. Deklaracje sprzeciwu wobec protekcyjizmu i jednostronnych działań – w połączeniu z gotowością do dzielenia się doświadczeniem rozwoju – wpisują się w szerszą narrację zaprezentowaną na Centralnej Konferencji wobec Państw Sąsiednich opisanej w sekcji powyżej. W jej trakcie Xi Jinping wezwał do budowy „azjatyckiego modelu bezpieczeństwa” i wspólnoty regionalnej zdolnej do działania bez zewnętrznej dominacji.

W trakcie spotkań nie poruszano tematów spornych – takich jak wyspy Diaoyu/Senkaku, Tajwan czy kwestie bezpieczeństwa morskiego – co sugeruje intencje obu stron do ocieplania relacji bilateralnych. Partyjna dyplomacja służy tu jako narzędzie długofalowego kształtowania narracji i wpływu. W relacjach z Japonią Pekin nie próbuje osiągnąć szybkiego przełomu – lecz inwestuje w proces, który ma zwiększyć przestrzeń do działania, gdy nadarzy się okazja.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

